

Motie van de gemeente(n): Middelburg

Titel motie: Bevorderen decentrale energiesystemen door stroomlijnen beleid en regelgeving en het verbeteren van de betaalbaarheid

Datum indiening: 17 november 2025

Aanleiding

Zowel het [Nationaal Plan Energiesysteem \(NPE\)](#) als de provinciale energievisies geven aan dat als we in de toekomst voldoende en betaalbare energie willen houden, er ingezet zal moeten worden op decentrale energiesystemen.

Wanneer burgers, bedrijven en/of gemeenten een decentraal energiesysteem in de praktijk willen gaan brengen, komen diverse belemmeringen aan het licht. De voornaamste zijn: tegenstrijdig beleid/regelgeving en de vraag wie het gaat betalen. Een voorbeeld van tegenstrijdig beleid/regelgeving is in ons geval de Omgevingsverordening Zeeland waarbij windmolens enkel toegestaan worden in windmolenc concentratiegebieden. Dit zijn er maar een beperkt aantal in de provincie en dus ontoereikend voor decentrale energiesystemen.

Hoewel aangetoond is dat in veel gevallen een decentraal energiesysteem lagere maatschappelijke kosten heeft dan uitbreiden van het centrale systeem, is de businesscase vaak negatief, waardoor de ontwikkeling niet uitgevoerd wordt. De businesscase is van veel zaken afhankelijk, zoals de locatie, maar ook beleid, regelgeving en ev. subsidies. Hogere windmolens zijn bijvoorbeeld kosten efficiënter, maar mogen op veel plaatsen niet staan. Lagere windmolens zouden ook goed passen in een decentraal energiesysteem, maar leiden dan tot een negatieve businesscase. Rechtvaardigheid tussen stedelijk en landelijk gebied speelt ook een rol, aangezien er in landelijk gebied grotere afstanden met kabels en leidingen overbrugd moeten worden, wat vooral ook speelt bij warmtenetten.

Concluderende dat:

- Minister Hermans in haar [kamerbrief van 18 juni 2025](#) schreef dat het kabinet sterker wil inzetten op decentrale ontwikkelingen binnen het energiesysteem. Het belang van de transitie van een centraal systeem naar een energiesysteem dat ook een decentrale kant heeft, wordt beschreven in het [Nationaal Plan Energiesysteem \(NPE\)](#). Sindsdien is dit belang alleen maar toegenomen in de context van netcongestie en geopolitieke ontwikkelingen. Ook in het signalenrapport van het Nationaal Klimaat Platform «[Basis in Balans](#)» van november 2023 wordt dit belang benadrukt.
- Groei en verduurzaming van bedrijven, bouw en verduurzaming van woningen en aanleg van laadpunten stagneert, dan wel gaat stagneren door netcongestie.
- Er voor decentrale energiesystemen minder energie infrastructuur nodig is. Korter transport van energie scheelt kosten, ruimte, materiaal en zorgt voor beter benutten van het bestaande netwerk.
- Een pilot van Provincie Zeeland in de gemeente Sluis laat zien dat een decentraal systeem veel voordelen heeft ten opzichte van uitbreiding van het centrale net. Het borgt publieke belangen zoals betaalbaarheid en rechtvaardigheid en de realisatiesnelheid is hoger, waardoor economische en maatschappelijke activiteiten in de nabije toekomst doorgang kunnen blijven vinden.
- TenneT en netwerkbedrijven (in ons geval Stedin) nemen decentrale oplossingen nog nauwelijks mee in hun plannen.
- De praktijk laat zien dat regels vaak in de weg staan. Zo beperkt de Zeeuwse Omgevingsverordening o.a. windmolens tot concentratiegebieden, wat lokale initiatieven bijna onmogelijk maakt.
- Ondanks de vele voordelen van decentrale energiesystemen, deze vaak niet van de grond komen door negatieve businesscases. De lusten en lasten komen bij verschillende partijen te liggen, wat onrechtvaardig is. Zo zijn er b.v. besparingen omdat het centrale netwerk niet/minder uitgebreid hoeft te worden, maar die mogen niet meegerekend worden in de businesscase.
- Collectieve warmtesystemen ook belangrijk zijn om netcongestie te beperken en de gebouwde omgeving te verduurzamen. Kortom: alle noodzaak om warmtenetten zo snel mogelijk van de grond te krijgen. Urgentie is nodig om decentrale energiesystemen mogelijk te maken.

Overwegende dat:

- De lokale economie en het vestigingsklimaat profiteren van decentrale initiatieven. Lokale opwek en opslag van energie maken groei en verduurzaming van bedrijven, woningbouw en laadpunten vaak sneller mogelijk door opwek en gebruik bij elkaar te brengen.
- Het de aangeslotenen uiteindelijk meer kost wanneer decentrale energiesystemen niet van de grond komen.
- Decentrale projecten vaak uit de samenleving zelf komen. De overheid moet deze initiatieven dus **actief mogelijk maken, ondersteunen en ruimte geven** door aanpassing van regulering.
- Zonder stevig financieringsinstrumentarium lokale projecten niet van de grond komen. Gemeenten en energiecoöperaties hebben **meer mogelijkheden nodig dan alleen subsidies** (zoals SCE, SDE++, MOOI, EKKO en de WIS-subsidie). Het gaat om het creëren van het financieel speelveld.
- Haast geboden is. Trek lessen uit de trage besluitvorming om warmtenetten te stimuleren. Zorg dat de ontwikkeling van decentrale energiesystemen snel mogelijk gemaakt wordt.

Verzoekt het VNG-bestuur om:

- Ervoor te zorgen dat burgers en bedrijven samen met gemeenten daadwerkelijk in staat worden gesteld om binnen afzienbare tijd decentrale energiesystemen te ontwikkelen en hiertoe bij de (in)formateur aan te dringen om nog in 2026 door het nieuwe kabinet concrete maatregelen voor te stellen.
- Die maatregelen zouden in elk geval moeten bevatten:
 - Integraal investeren in verzoeken en beter benutten moeten ook lokaal beloofd worden.
 - Het stroomlijnen van beleid en regelgeving om decentrale energiesystemen op korte termijn van de grond te kunnen krijgen;
 - Zowel Tennet als de regionale netwerkbedrijven een wettelijke opdracht te geven om actief medewerking te verlenen aan het realiseren van decentrale energiesystemen;
 - En bijbehorend financieel instrumentarium om de hiervoor genoemde maatregelen te kunnen realiseren.

"En gaat over tot de orde van de dag."

Ondertekening indiener(s)

Gemeente Middelburg

Burgemeester Y.P. van Mastrigt

ba. loco-burgemeester J.S. Louws

Bijlage: lijst van ondersteunende gemeenten